

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Sztum na lata 2016-2020

Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Sztum na lata 2016-2020 został wprowadzony przez Radę Miejską w Sztumie uchwałą nr XXIV.189.2016 z 29 czerwca 2016 r.

W Gminnym Programie zaproponowano kierunki działań ustalając trzy priorytety:

1. Wzrost znaczenia zabytków i dziedzictwa kulturowego w życiu społeczności lokalnej;
2. Poprawa stanu zachowania zabytków;
3. Wykorzystanie zabytków i dziedzictwa kulturowego dla rozwoju społeczno-gospodarczego i podniesienia jakości życia mieszkańców;

Podzielono je na kierunki i zadania programu opieki.

	Kierunki działań	Zadania
1.	Poznanie dziedzictwa kulturowego , promocja i gromadzenie informacji.	<ol style="list-style-type: none"> 1. sukcesywne zbieranie zagadnień i tematów istotnych dla ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków 2. zachęcanie do podejmowania prac na rzecz dziedzictwa: organizacja konkursów, nagrody, publikacje prac, prowadzenie bloga, zajęcia szkolne, itp. 3. zainteresowanie studentów, doktorantów i naukowców zagadnieniami, problemami i tematami z zakresu zabytków i ich ochrony - istotnych dla Miasta i Gminy Sztum (wydziały humanistyczne: geografia kultury, historia oraz techniczne: architektura, gospodarka przestrzenna 4. budowanie bazy gminnej, ogólnodostępnej danych dotyczącej zabytków 5. kontynuacja kolekcjonowania historii mówionych - archiwizowanie i dokumentowanie dziedzictwa niematerialnego 6. wspieranie instytucji i organizacji zajmujących się dokumentowaniem historii, tradycji, miejsc
2.	Popularyzacja, promocja i ekspozycja dziedzictwa kulturowego	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>opracowanie atrakcyjnej i w sposób zrozumiały podanej informacji o zabytkach oraz o obowiązkach i przywilejach właścicieli zabytków</i>

		<ol style="list-style-type: none"> 2. do zajęć prowadzonych przez domy kultury i inne jednostki zajmujące się działalnością kulturalną 3. wzbogacanie i uzupełnianie mapy turystycznej o informacje na temat zabytków na stronie www.sztum.e-geoportal.pl 4. popularyzacja wiedzy o zabytkach w procedurze sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w trakcie wyłożenia i dyskusji publicznej 5. prezentacja i popularyzacja sukcesywnie zbieranych informacji o zabytkach w lokalnej prasie, jako cykliczne publikacje, czasowe wystawy 6. wspieranie popularyzacyjnych działań miejscowych pasjonatów historii i zabytków 7. oznakowanie zabytków, rozmieszczenie tablic informacyjnych dotyczących zabytków i ich historii
3.	Kultywowanie i kontynuacja tradycji kulturowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. poprawa dostępności do kultury poprzez udostępnienie obiektów i obszarów zabytkowych na cele prowadzenia działalności kulturalnej, 2. angażowanie młodzieży na rzecz ochrony zabytków – np. akcja porządkowania cmentarzy, 3. włączenie dziedzictwa kulturowego w programy organizowanych imprez lokalnych,
4.	Ochrona prawna	<ol style="list-style-type: none"> 1. informowanie wszystkich właścicieli zabytków o ujęciu zabytków w gminnej ewidencji zabytków oraz o prawach i przywilejach właściciela zabytków, 2. uwzględnienie potrzeb ochrony zabytków w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, 3. okresowy przegląd i ocena stanu zachowania zabytków oraz weryfikacja i aktualizacja obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków,

		<ol style="list-style-type: none"> 4. okresowy przegląd i ocena stanu zachowania zabytków oraz weryfikacja i aktualizacja obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, 5. pozyskiwanie i udzielanie informacji dotyczących możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych na prace konserwatorskie i restauratorskie, publikacja na stronach internetowych Urzędu Miasta i Gminy Sztum
5.	Konserwacja	<ol style="list-style-type: none"> 1. określenie zakresu niezbędnych prac rewitalizacyjnych (w pierwszej kolejności przy obiektach najcenniejszych dla dziedzictwa kulturowego) oraz określenie szacunkowej wartości kosztów ich przeprowadzenia 2. sukcesywne podejmowanie działań przygotowawczych i rewitalizacyjnych, 3. prowadzenie robót konserwatorskich i remontowo – budowlanych przy zabytkach będących własnością Miasta i Gminy Sztum, 4. inicjowanie, realizacja, wspieranie i promocja różnych zamierzeń inwestycyjnych zmierzających do wykorzystania zabytków dla potrzeb turystycznych w celu włączenia dziedzictwa kulturowego w produkt turystyczny gminy, 5. realizacja, wspieranie i promocja działań inwestycyjnych, a w szczególności konserwatorskich i rewitalizacyjnych związanych z zabytkami – w tym finansowe: kościoły, dwory i pałace, inne budynki o walorach historycznych, zabytkowe cmentarze
6.	Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego i podnoszenia jakości życia mieszkańców	<ol style="list-style-type: none"> 1. wspieranie rozbudowy koncepcji regionalnych szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych) z udziałem mieszkańców, 2. promocja realizacji inwestycji i wykorzystania obiektów zabytkowych w sposób trwale zachowujący ich wartości, 3. inicjowanie, realizacja, wspieranie i promocja różnych zamierzeń

		<p>inwestycyjnych zmierzających do wykorzystania zabytków dla potrzeb turystycznych w celu włączenia dziedzictwa kulturowego w produkt turystyczny gminy, powiatu, regionu,</p> <p>4. rewitalizacja parków i historycznych cmentarzy na potrzeby kształtowania przestrzeni publicznych i miejsc budujących tożsamość lokalną</p>
--	--	--

Cele powyższe zostały opracowane jako otwarte, tj. jako kierunki działań i są realizowane na bieżąco, a każde działanie podejmowane w zakresie opieki i ochrony zabytków jest zgodne z co najmniej jednym z nich.

Zgodnie z zapisem art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Burmistrz Miasta i Gminy Sztum prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy. **Ewidencja ta zawiera 480 kart adresowych.** Obiekty te, to głównie kamienice i domy mieszkalne, kapliczki przydrożne, dwory, parki podworskie i zabudowania folwarczne, kościoły wraz z otoczeniem i cmentarze. Wśród najcenniejszych zabytków Gminy Sztum znajduje się 29 obiektów wpisanych jest do Rejestru Zabytków Województwa Pomorskiego. Są to m.in. układ urbanistyczny Starego Miasta Sztumu z zespołem zamkowym, zespół młyna wodnego wraz z tamą i kanałem młyńskim w Koniecwałdzie, kościoły, cmentarze, dworki, parki, zespół śluz na rzece Nogat, wieża ciśnień.

Na terenie gminy rozsianych jest **309 zabytków archeologicznych**, będących przeważnie śladami osadnictwa i dawnych cmentarzysk.

Uchwalane przez Radę Miejską w Sztumie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uwzględniają postulaty ochrony dziedzictwa kulturowego oraz wprowadzają zasady ich ochrony w celu zachowania ładu przestrzennego.

W ramach ochrony i opieki nad zabytkami:

1. Udzielono dotacji w wys. 40 000 zł dla Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. Św. Anny w Sztumie na prace remontowe. Zakres remontu obejmował naprawę zewnętrznych fragmentów południowej elewacji kościoła oraz naprawę zewnętrznych i wewnętrznych ścian neogotyckiego przedsionka.
2. Udzielono wsparcia Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Św. Michała Archanioła w Postolinie na realizację zadania pn. Remont utwardzeń oraz opaski wokół kościoła pw. Św. Michała Archanioła w Postolinie
3. w 2017 roku podjęto działania mające na celu przekazanie zamku sztumskiego na rzecz Skarbu Państwa, jako filię Muzeum Zamkowego w Malborku. 7 stycznia 2018 roku w obecności Wiceministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jarosława Sellina nastąpiło symboliczne przekazanie sztumskiego zamku przez władze samorządowe Sztumu na rzecz Skarbu Państwa. Z tej okazji przygotowało inscenizację, która była lekcją historii.

Grupy rekonstrukcyjne z naszego regionu, na czele z Bractwem Rycerzy Ziemi Sztumskiej zaprezentowali w wielkim skrócie, 800 lat historii naszego regionu.

4. W związku z powołaniem nowej placówki muzealnej na Zamku w Sztumie podległej bezpośrednio Muzeum Zamkowemu w Malborku, tutejsze muzeum będzie realizować działalność statutową w zakresie działań muzealnych, naukowo-badawczych, wystawienniczych, edukacyjnych i kulturalnych.
5. W roku 2017 została opracowana dokumentacja na renowację zabytkowego cmentarza ewangelickiego przy ul. Kochanowskiego w Sztumie oraz zabytkowej wieży ciśnień znajdującej się na tym cmentarzu.
6. W roku 2018 wykonano badania archeologiczne w odsłoniętym fragmencie cmentarza z XIX w. (przy Rondzie pod Dębami) oraz eksploracji grobów w niezbędnym zakresie wraz z przeprowadzeniem analiz antropologicznych pozyskanych szkieletów i pochówkiem.
7. W 2019 roku przyznano dwie dotacje na remont bram ogrodzenia przykościelnego w Postolinie na łączną kwotę 36 938 zł.
8. Zrewitalizowano tereny zielone przy kapliczce zabytkowej znajdującej się przy ulicy Reja. Modernizacji podlegała również ścieżka biegnąca do kapliczki oraz park przy Skwerze Gembickiego.
9. Opracowano dokumentację projektową na remont – wymianę pokrycia dachowego na budynku Biblioteki Sztumskiego Centrum Kultury w Sztumie przy ulicy Mickiewicza 23.

Większość obiektów zabytkowych położonych na terenie gminy Sztum znajduje się w posiadaniu osób prywatnych, w związku z czym gmina nie posiada bezpośrednio możliwości wpływania na poprawę stanu zachowania tych obiektów. W konsekwencji powoduje to niekiedy zaniedbania ze strony właścicieli i władających. Brak jest także możliwości udzielania pomocy finansowej osobom fizycznym i prawnym, które są właścicielami obiektów zabytkowych, wpisanych jedynie do ewidencji zabytków zarówno gminnej jak i wojewódzkiej.

Corocznie w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych, Gmina Sztum udziela stowarzyszeniom dotacji z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

1. W ramach zadania pn. „Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich poprzez remont ogrodzenia działki nr 16 położonej w centrum miejscowości Biała Góra” przeprowadzono, na zasadzie inicjatywy lokalnej, wymianę ogrodzenia cmentarza parafialnego. Wkład Gminy wyniósł 19 986,27 zł i polegał na zakupie oraz przekazaniu elementów konstrukcyjnych ogrodzenia, pręseł oraz bram.
2. W zakresie zadania pn. „Uporządkowanie oraz odnowienie i prace renowacyjne na Wzgórzu Cmentarnym w Koślince”, w ramach inicjatywy lokalnej przeprowadzono renowację tzw. „Wzgórza Cmentarnego” Wkład Gminy wyniósł 9 970 zł i polegał na przeprowadzeniu prac z zakresu renowacji krzyża, wykonania chodników i podejść, zakupu elementów ogrodzenia.

W ramach podpisanej umowy z Urzędem Marszałkowskim województwa Pomorskiego dofinansowano zadanie pn. „Remont i przebudowa na świetlicę wiejską pomieszczeń dawnej szkoły w Piekle” wpisanej do gminnej ewidencji zabytków.

Organizacja spotkań oraz działania promocyjne nawiązujące do historii i dziedzictwa ziemi sztumskiej.

W roku 2016 obchodzono 600-ne urodziny miasta Sztum oraz 800-ne urodziny Parafii Świętego Michała Archanioła w Postolinie. Zorganizowano szereg przedsięwzięć, m.in:

1. W ramach przyznanych stowarzyszeniom dotacji zrealizowane zostały przedsięwzięcia:
  - „Organizacja konferencji popularnonaukowej związanej z 600-leciem miasta Sztum i Parafii św. Anny w Sztumie.”,
  - „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej – Festyn z okazji 800-lecia Parafii w Postolinie i 600-lecie Sztumu”.
2. Organizacja Dni Ziemi Sztumskiej, organizacja przez Sztumskie Centrum Kultury uroczystości z okazji świąt państwowych (m.in. 3 Maja, rocznicy Odzyskania Niepodległości), koncert muzyki organowej w rocznicę Plebiscytu na Powiślu, Festiwal piosenki ułańskiej, udostępnianie sal na potrzeby prezentacji kwartalnika „Prowincja” oraz odczyty Towarzystwa Miłośników Ziemi Sztumskiej.
3. Sztumskie Centrum Kultury w 2016 roku zorganizowało wiele spotkań/imprez nawiązujących do historii i dziedzictwa ziemi sztumskiej. Były to m.in. prelekcje dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku, uroczystości związanych z obchodami świąt państwowych, Noc Świętojańska oraz dożynki powiatowe i gminne.

Zorganizowano także:

1. Konkurs poetycki - „Sztum moja mała wielka ojczyzna”
2. Festyn „Urodziny naszego miasta obchodzimy wspólnie z rodziną”
3. Gminny Przegląd Pieśni, Piosenek i Tańców Regionalnych - Muzyczne spotkania z regionem Powiśla
4. Dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Polskie Zamki Gotyckie została zaktualizowana aplikacja mobilna ukazującej piękno Ziemi Sztumskiej na szlaku zamków gotyckich. Ponadto Stowarzyszenie wydało katalog usług turystycznych promujących szlak zamków w języku ukraińskim w nakładzie 1000 egzemplarzy.
5. Rok 2016 to jubileusz miasta i była to doskonała okazja do promocji marki Sztum ulotek promujących obchody 600-lecia Sztumu.
6. Konkursy dla dzieci i młodzieży - „Złote Usta” i Festiwal Piosenki Ułańskiej skierowany dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.

Podczas festynów, obchodów oraz imprez przekazywane były mieszkańcom oraz turystom upominki z logotypem Sztumu. W Punkcie Informacji Turystycznej dostępna jest pieczęć z turystycznym logo Sztumu, a także inne materiały promocyjne miasta.

W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Polskie Zamki Gotyckie zaktualizowano aplikację mobilną dostępną w kilku wariantach językowych ukazującą atrakcje Ziemi Sztumskiej na szlaku zamków gotyckich. Został wydany katalog produktów turystycznych w wersji polsko-węgierskiej.

W związku z obchodami w 2018 roku – 100 Rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości, Miasto i Gmina Sztum od Urzędu Miejskiego w Gdańsku, nabyło prawo do wykorzystania logo „Niepodległej” i wykonania z nim pinsów.

Zostały opracowane gry terenowe - questy, które promują atrakcje turystyczne, przyrodnicze i historyczne obszaru objętego questem. Powstałe questy to:

1. „Na granicy w Białej Górze” - quest obejmuje teren Białej Góry, jego historię, historię rzek oraz śluzy.
2. „W letniej rezydencji Wielkich Mistrzów” – to historia Zamku Krzyżackiego oraz średniowiecznej Fosi Staromiejskiej w Sztumie.
3. „Sztumska opowieść więzienna” pozwala poznać historię oraz ciekawostki dot. Zakładu Karnego w Sztumie.
4. „Tajemnice sztumskiego jeziora” – quest rodzinny, ciekawostki, uroki jeziora oraz jego tajemnice.
5. „Śladami rodziny Donimirskich” – quest rowerowy, opowiadający o historii rodu Donimirskich, pozwalający zapoznać się z zabytkami, ziemi sztumskiej.

Gmina utrzymuje współpracę z miastami partnerskimi Miasta i Gminy Sztum, tj. Ritterhude, Val de Reuil, Kupiskis, Polessk. W ramach współpracy odbywają się wizyty delegacji przedstawicieli miast, a także nawiązują się przyjacielskie kontakty między mieszkańcami zaprzyjaźnionych samorządów. Wzajemne kontakty pozwalają na wymianę poglądów i doświadczeń, propagowanie tradycji i kultury miast partnerskich. Bliskie kontakty prowadzone są na wszystkich płaszczyznach, od kulturalnej do ekonomicznej. Partnerstwo daje obu stronom możliwość zawierania przyjaźni, wzajemnego poznania, znalezienia podobieństw i zrozumienia odmienności, a także zwyczajów mieszkańców.

Biblioteka Sztumskiego Centrum Kultury w ramach prowadzonej działalności z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego przeprowadziła działania:

1. 03.02.2017 r. Rynek – sztumska Atlantyda w pocztówkach z kolekcji Bogdana Popielarza (prelekcja i wystawa)
2. 02.11.17-31.12.17 r. – wystawa Jakuba M. Michalika „Obrazki święte – niedocenione dzieła sztuki” (zbiór obrazków św. z końca XIX w. i początku XX w.)
3. 09.06.17 r. – wykład Bartłomieja Garby „Muzeum II Wojny Światowej – misja i rzeczywistość”
4. 10.01.2018 r. - 100. Urodziny Ojczyzny - spotkanie z 6-letnimi dziećmi z przedszkola im. Kubusia Puchatka w Sztumie
5. 23.03.18 r. – otwarcie wystawy „Do Niepodległej” ze zbiorów Andrzeja Lubińskiego

6. 07.11.18 r. – 100-lecie Niepodległości – lekcja historii z okazji święta odzyskania przez Polskę niepodległości dla młodzieży ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Uśnicach
7. 05.06.19 r. – „Toast wolności” – w 30. rocznicę wyborów z 4 czerwca 1989 roku” (z Leszkiem Sarnowskim, autorem książki, rozmawiał Janusz Ryszkowski)
8. 23.01.20 r. – Promocja książki „Ziarko do Ziarka”

Sztumskie Centrum Kultury w ramach prowadzonej działalności zorganizowało przedsięwzięcia:

1. Polska mój dom - prace plastyczne z okazji Święta Niepodległości. Prace wyeksponowano w holu w postaci biało-czerwonej flagi.
2. Festiwal Piosenki Ułańskiej
3. 11.11.2020 r. Koncert galowy z okazji Święta Niepodległości

Został zaprojektowany i wykonany *Mini przewodnik po zabytkach Miasta i Gminy Sztum - czyli co warto wiedzieć o zabytkach i zasadach ich ochrony* oraz ulotka dla dzieci – *Mapa skarbów, czyli zabytki u mnie i u sąsiada w ogródku.*

Ważnym elementem realizowanego Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami jest poszerzanie wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców gminy na temat wagi **kultywowania i kontynuacji tradycji kulturowych gminy i regionu**. Szczególnym miejscem poszerzania wiedzy kształtującej tożsamość regionalną i lokalną jest szkoła.

Szkoła Podstawowa Nr 1 w Sztumie przygotowała i zorganizowała niżej wymienione działania:

1. Udział w konkursach :
  - Polskie Zamki Gotyckie,
  - Pamięć Nieustająca,
  - Piosenka Ułańska,
  - Tradycji i kultury szlacheckiej,
  - II wojna na Pomorzu 1939-1945,
  - 100 lat odzyskania niepodległości przez Polskę,
  - Plebiscyt na Powiślu.
2. Zorganizowanie konkursu fotograficznego „Sztum w obiektywie”
3. Współorganizacja obchodów sześćsetlecia Sztumu,
4. oglądanie wystaw w muzeum lokalnym Sławomira Michalika
5. tworzenie legend o ziemi sztumskiej klasy piąte na języku polskim
6. realizacja projektu szkolnego - Śladami Żydów Sztumskich
7. udział w projekcie MEN - Szkoła Pamięta
8. realizacja projektu szkolnego „Zagraj to Sztum”
9. wycieczka do Muzeum Hymnu w Będominie
10. wycieczka do zamku w Gniewie

11. coroczne obchody Dnia Sybiraka
12. sprzątanie grobów na sztumskich cmentarzach

Szkoła w Czerninie:

1. Zorganizowanie z okazji 600-lecia Sztumu powiatowy konkurs ortograficzny „Wycieczka z Żabką po Sztumie”,
2. W klasach IV i V na lekcjach języka polskiego tworzy się baśń/legendę o Sztumie,
3. Prowadzenie prac porządkowych i dbałość o groby rodziny Donimirskich,
4. Udział w obchodach rocznic „Żołnierzy Wyklętych” pod tablicą w kościele w Czerninie.

Zespół Szkół w Gościszewie:

1. Udział w konkursach:
  - Ogólnopolska Olimpiada "Narodziny Niepodległej Polski".
  - Ogólnopolski Konkurs Historyczny "Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego".
  - Powiślański Konkurs Historyczny wiedzy o Armii Krajowej
  - Gminny Konkurs Fotograficzny "Najpiękniejsze zabytki Polski"
  - Festiwal Piosenki Ułańskiej
  - Ogólnopolski konkurs historyczno-literacki "Pamięć Nieustająca"
  - Przegląd pieśni, piosenek patriotycznych i tańców narodowych "Piękna nasza Polska cała"
  - Historyczny Konkurs Plastyczny "Piękna nasza Polska cała"
  - Konkurs sztafeta "100 na 100"
  - Konkurs literacko-plastyczny "Dla Niepodległej"
  - Konkurs "Polskie Zamki Gotyckie"
  - Konkurs recytatorski "Niepodległość trudne słowo"
  - Konkurs plastyczny "Pokażę Wam Wolną Polskę"
  - Wojewódzka Mała Olimpiada Historii Polski 2018
2. Wydarzenia i zajęcia edukacyjne:
  - żywe Lekcje Historii prowadzone przez członków Bractwa Kerin
  - zajęcia w Muzeum Poczty Polskiej w Wolnym Mieście Gdańsku
  - międzyszkolna wymiana pocztówkowa "100 pozdrowień na 100-lecie niepodległości"
  - projekcja historycznych filmów dokumentalnych poświęconych Irenie Sendlerowej w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku
  - pokaz historyczny "Ku niepodległej" w wykonaniu grupy artystycznej Rekonstrukto
  - zajęcia edukacyjne "Tajemnice Zamku Malbork" w Muzeum Zamkowym w Malborku
  - ogólnopolska akcja "Bohateron"

Szkoła Podstawowa nr 2

rok szkolny 2016/17

1. Wycieczka i udział 3 uczniów w warsztatach historyczno-edukacyjnych organizowanych przez Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku (2. 12. 2016 r.)
2. II Powiślański Konkurs Historyczny „Armia Krajowa i powojenne losy jej żołnierzy” szkoły podstawowe – konkurs plastyczny (rozdanie nagród 30 listopada 2016 - ZS im J. Kasprowicza w Sztumie).
3. Wojewódzki Konkurs Historyczny „Bohaterowie Sierpnia 80” (finał wojewódzki – 14 grudnia 2016 r. w ECS w Gdańsku):
4. Mała Olimpiada Historii Polski dla szkół podstawowych (finał wojewódzki – 4 kwietnia 2017 r. – SP 39 w Gdańsku – Wrzeszczu).
5. Pracę plastyczną „Znani i nieznani bohaterowie opozycji antykomunistycznej” wykonała uczennica klasy V c zdobywając wyróżnienie.
6. Udział w Konkursie wiedzy o zamkach gotyckich organizowanym przez Stowarzyszenie Gmin „Polskie Zamki Gotyckie” i Dom Warmia. Etap gminny odbył się 15 maja 2017 r. w Gimnazjum nr 1 w Sztumie. Do etapu centralnego zakwalifikował się uczeń klasy 6, który ostatecznie zajął 3 miejsce w finale konkursu – 8 czerwca 2017 r. – na zamku w Lidzbarku Warmińskim.
7. Wystawa tematyczna związana z Narodowym Świętem Niepodległości - listopad 2016
8. Wystawa tematyczna Henryk Sienkiewicz - w 170 rocznicę urodzin oraz 100 rocznicę śmierci, Gdy się ktoś zaczyta, zawsze się czegoś nauczy. Koncert pieśni patriotycznych klas IV – VI - listopad 2016 r.
9. Sztum-moja mała Ojczyzna - konkurs ortograficzny, etap szkolny - październik 2016 r.
10. Konkurs przedmiotowy, z języka polskiego, organizowany przez Pomorskiego Kuratora Oświaty - październik 2016 r.
11. Międzyszkolny Turniej Wiedzy o Mieście i Gminie Sztum (z okazji 600-lecia miasta) – udział drużyny szkolnej - Czernin - październik 2016 r.
12. Udział w ogólnopolskiej akcji „Pocztówka do Pana Sienkiewicza”. Wystawa „Pocztówek do Pana Sienkiewicza”; oraz książek napisanych przez H. Sienkiewicza - w sali 20 B
13. Występ koła muzycznego kl. 4- 6 na przeglądzie „Muzyczne spotkania z regionem Powiśla” - 08.10.2016r.
14. Udział wybranych dzieci z koła muzycznego w Konkursie Piosenki Ułańskiej - 09.11.2016 r.
15. Występ koła muzycznego kl. 4- 6 na spotkaniu poetyckim zorganizowanym na zakończenie konkursu „ Sztum moja mała- wielka ojczyzna” - 24.11.2016 r.
16. DZIEŃ JĘZYKA OJCZYSTEGO - luty 2017 r.
17. Quiz o Polsce – międzyklasowy konkurs historyczny - kwiecień 2017 r.
18. KONKURS RECYTATORSKI, Moja Ojczyzna – Polska - kwiecień 2016 r.
19. VIII Wielki Maraton Czytelniczy. Czytanie rozwija, czytanie wzbogaca (konkurs wojewódzki) - cały rok szkolny
20. Kampania Cała Polska czyta dzieciom - cały rok szkolny

21. Apel z okazji uchwalenia Konstytucji 3 Maja -28. 04. 2017 r.
22. Powiatowy Konkurs Recytatorski o „Złote Usta” – 25.03. 2017 r.
23. Członkowie Klubu Miłośników Książek i Klubu Gier Planszowych „Pionkolandia” uczestniczyli w Warszawskich Targach Książki, które odbywały się na stadionie narodowym.
24. Żywe lekcje historii dla klas 4-6 – 21. 04. 2017
25. Udział reprezentacji szkoły - poczty sztandarowej w obchodach świąt narodowych i rocznic.

rok szkolny 2017/18

1. Ogólnopolski Konkurs Historyczny im. M. Gajewskiego „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego w latach 1887 – 1922. O Niepodległość i granice Rzeczypospolitej”” etap szkolny – 6 listopada 2017 r.; etap rejonowy – 10 stycznia 2018 r. w Kwidzynie; etap wojewódzki –5 kwietnia 2018 r. w Gdańsku.
2. Szkolny konkurs recytatorski „Dla Niepodległej” – 9 listopada 2017 r.
3. Apele szkolne z okazji Święta Niepodległości dla klas 1-3 i 4-7 (montaże słowno – muzyczne) - 10 listopada 2017 r.
4. Wieczornica z okazji Święta Niepodległości dla klas 7 „Leć Orle Białe”.
5. Wystawy w holu szkolnym: „Dla Niepodległej” i „Symbole Narodowe” – listopad 2017 r.
6. Quiz wiedzy o Polsce - klasy 4-7 (9. 05. 2018)
7. Apel z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja (klasy 4-7 i 1-3) – 26 i 27. 05. 2018
8. Wycieczka klas 4a, 4b, 4c do Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie.
9. Gazetki tematyczne w salach lekcyjnych; lekcje wychowawcze , pogadanki mające na celu przybliżyć historię miasta, a także państwa. Dzieci poznały symbole narodowe, wykonywały prace plastyczne tj. flaga, godło itp. Doskonaliły śpiewanie hymnu państwowego, zachowując przy tym odpowiednią postawę.
10. Udział w konkursie „Historia Hymnu Narodowego” – 12. 01. 2018 r. etap szkolny; międzyszkolny (II) 26.02.2018 Gdańsk: etap wojewódzki (III) 7.05.2018, Gdańsk - 2 miejsce w województwie - uczennica klasy 7a
11. Mała Olimpiada Historii Polski dla szkół podstawowych – udział w etapach szkolnym i międzyszkolnym
12. Ogólnopolski Konkurs Historyczny „Krań” – udział w konkursie
13. Konkurs Wiedzy o Zamkach Gotyckich – maj 2018 r.
14. Międzypowiatowy Konkurs Historyczny ”100 lat Odzyskania Niepodległości przez Polskę. O wolną Polskę 1905 – 1918” – udział w konkursie 10. 05. 2018
15. Wystawa i warsztaty kulinarne dla klasy 4a i 3a pt. „Wspomnienia Powiśla” (16.05. 2018)
16. Ortograficzne to i owo - konkurs ortograficzny, etap szkolny - październik 2017 r.
17. Wojewódzki Konkurs Języka Polskiego organizowany przez Pomorskiego Kuratora Oświaty - październik 2017 r. - etap szkolny, grudzień-etap rejonowy

18. Obchody Dnia Papieskiego.
19. Wystawa tematyczna - Symbole narodowe - listopad 2017 r.
20. Jasełka szkolne - grudzień 2017 r.
21. Konkurs wojewódzki „Bohaterowie II wojny światowej na Pomorzu” – II etap 23 stycznia 2018 r. w Gdańsku
22. Dzień Języka Ojczystego – zmagania międzyklasowe - luty 2018 r.
23. Międzynarodowy Dzień Teatru – quiz międzyklasowy- marzec 2018 r.
24. Konkurs literacki „Dla Niepodległej” - w ramach Licealiady 2018 r.
25. Konkurs Recytatorski „Niepodległość - trudne słowo” – 10. 05. 2018 r.
26. Bicie rekordu czytania w jednym czasie w ramach akcji „Jak nie czytam, jak czytam”
27. Udział reprezentacji szkoły- poczty sztandarowego w obchodach świąt narodowych i rocznic.

rok szkolny 2018/19

1. Ogólnopolski Konkurs Historyczny im. M. Gajewskiego „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego” etap szkolny – 6 listopada 2018 r.; etap rejonowy – 13 grudnia 2018 r. w Kwidzynie; etap wojewódzki – 28 marca 2019 r. w Gdańsku;
2. Konkurs recytatorski „Dla Niepodległej” - październik 2018 r.
3. Konkurs Literacko-Plastyczny „Dla Niepodległej” – 26 października 2018 r
4. „Dzień dla Niepodległej” - 9 listopada 2018 r.
  - a. Akademia szkolna dla klas 1-3 i 4-8 (montaże słowno – muzyczne)
  - b. Quiz historyczny „Pod różą i rozmarynem” – przygotowany przez uczniów klasy 8 dla młodszych kolegów i rówieśników
  - c. Udział w akcji bicia rekordu odśpiewania przez wszystkich uczniów hymnu narodowego – o godzinie 11.11
  - d. Przygotowanie prezentacji multimedialnej dla klas 4-6 do wykorzystania na godzinach wychowawczych
  - e. Przygotowanie informacji na drzwi „Czy wiesz, że...” dotyczących odzyskania niepodległości
  - f. Wręczenie uczniom klas 1-3 zeszytów patriotycznych pozyskanych z IPN w Gdańsku (twórcy niepodległości)
5. Przygotowanie przez uczniów i wychowawców gazetek tematycznych w salach lekcyjnych (od 5.11 do 9. 11. 2018 r.)
6. Przeprowadzenie lekcji wychowawczych mających na celu przybliżenie historii państwa polskiego, sylwetek twórców Niepodległości, znaczenia Święta Niepodległości dla współczesnych. Doskonalenie śpiewu hymnu państwowego, z zachowaniem odpowiedniej postawy (od 5.11 do 9. 11. 2018 r.)
7. Przegląd Pieśni, Piosenek Patriotycznych i Tańców Narodowych – 15 listopada 2018
8. Młodzieżowa Olimpiada Wiedzy o Społeczeństwie - etap szkolny (I) 12.12.2018; etap kręgowy (II) 6-22.03.2018

9. Przedmiotowy Konkurs Historyczny organizowany przez KO w Gdańsku. Przygotowanie i udział w etapie szkolnym, rejonowym i wojewódzkim - laureat etapu wojewódzkiego (1. 03. 2019 r.) uczeń klasy 8e
10. VII Wojewódzki Konkurs Historyczny Gdańszczanie – Pomorzanie – Polacy „Robotnicy Pomorza Gdańskiego w latach 1945-1989” - Przygotowanie i udział w etapie szkolnym i międzyszkolnym; finalista etapu wojewódzkiego – uczeń klasy 8e (15 marca 2019 r.)
11. Konkurs wiedzy o zamkach gotyckich - przygotowanie i udział w etapie szkolnym; miejsce II w etapie gminnym i udział w etapie centralnym– uczeń klasy 8e – czerwiec 2019 r.
12. Udział w V Ogólnopolskim Konkursie Recytatorskim „W kręgu poezji prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbruck” (półfinał) IPN oddział w Gdańsku. Przygotowanie i udział uczniów – 8 marca 2019 r.
13. Wyjście do kina na film "Syzyfowe prace" oraz wykład historyczny p. Adama Langowskiego – 30 października 2018 r.
14. Udział w akcji SU - żywa flaga "Dla Niepodległej" – klasy 7 i 8 – 8 listopada 2018 r.
15. Udział w projekcji filmu "Pan Tadeusz" oraz wykładzie historycznym p. Adama Langowskiego – 19 grudnia 2018 r.
16. Wycieczka edukacyjna dla uczniów klas 8 i SU do Warszawy – zwiedzanie Sejmu RP i Muzeum Powstania Warszawskiego; spacer tematyczny po Warszawie - akcje zbrojne polskiego ruchu oporu (zabytki - Arsenał, Plac Krasickich, Pomnik Powstania Warszawskiego)– 30 stycznia 2019 r.
17. Przygotowanie stoiska na festynie – podsumowanie obchodów stulecia odzyskania niepodległości – odtworzenie postaci historycznej z obrazu
18. Udział grupy 3 uczniów (konkursowiczów) w wycieczce historyczno-edukacyjnej do Stoczni Gdańskiej
19. Sztum – zwiedzanie zamku pokrzyżackiego – wycieczka klasowa klasa 5A
20. Powiatowy konkurs „Sztafeta sto na sto” z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości w Czerninie (konkurs drużynowy)
21. Ogólnopolski konkurs plastyczny na kartkę wielkanocną dla klas IV- VIII
22. Konkurs Plastyczno-Historyczny „Przerwane dzieciństwo. Wojna i dzieci” organizowany przez Muzeum II Wojny Światowej
23. Międzyszkolny Konkurs Recytatorski „Ciebie jedną kocham, cudowna, rodzinna ziemię”
24. „Wehikuł czasu” - przegląd mody na przestrzeni wieków - zrealizowano w ramach III Festiwalu Nauki.
25. Międzynarodowy Dzień Teatru – quiz międzyklasowy
26. Międzyszkolny Konkurs Ortograficzny dla uczniów klas IV – VIII - kwiecień 2019 r.
27. Powiatowy Konkurs Recytatorski o "Złote Usta"
28. Powstanie sztumskie - konkurs recytatorski organizowany przez Młodzieżową Radę Gminy

29. Mistrzowie Potyczek Językowych – zmagania międzyklasowe 4-8
30. Udział reprezentacji szkoły- poczty sztandarowego w obchodach świąt narodowych i rocznic

rok szkolny 2019/20

1. Udział w Kuratorskim Konkursie Przedmiotowym z Historii (etap szkolny)
2. Udział w Konkursie Historycznym im. majora Marka Gajewskiego "Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego w latach 1887-1922. O Niepodległość i granice Rzeczypospolitej" - etapy szkolny (6.11.2019), rejonowy (13.12.2019); kwalifikacja do etapu wojewódzkiego (3 laureatów)
3. Udział w X Wojewódzkim Konkursie Historycznym Historia regionalna „Sierpień 80” – etapy szkolny (2. 12. 2019), międzyszkolny (8. 01. 2020) i wojewódzki (4. 03. 2020 - 1 uczeń – finalistą)
4. Udział w I Wojewódzkim Konkursie O Integracji I Krajach Zjednoczonej Europy „Per Aspera Ad Astra”- etapy szkolny (10. 12. 2019) i międzyszkolny (27. 02. 2020)
5. Udział w XIII Wojewódzkiej Małej Olimpiadzie Historii Polski dla klas 4-8 szkół podstawowych - „Polska w II wojnie światowej 1939 – 1945”- etapy międzyszkolny (4. 03. 2020 - 3 miejsce drużyny) do etapu wojewódzkiego (planowany na 25. 03. 2020)
6. Udział w warsztatach edukacyjno-historycznych w Stoczni Gdańskiej (1 uczeń – 13.02. 2020)
7. Wycieczki klasowe do Malborka – zwiedzanie zamku pokrzyżackiego (klasy 6a- 23.10.2019; klasa 7d - 2019-10-18)
8. Gazetka ścienna tematyczna z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych (1-5 .03. 2020),
9. Uroczyste odwiedzenie pomnika pamięci ofiar reżimów przez delegację uczniów 6. 03. 2020
10. Kuratorski Konkurs Języka Polskiego (etapy szkolny, rejonowy, wojewódzki) - 7.02.2020
11. Wystawa tematyczna – Szkoła Pamięta -Pamięć o zmarłych działaczach regionu.
12. Udział w przedstawieniu Rock Opera „Krzyżacy” w SCK Sztum – klasa 8e, 7a, 8c – 16.12.2019
13. Udział w Warsztatach Bożonarodzeniowych, uczniów edukacji włączającej w SOSW w Uśnicach - 2019-12-11
14. Wyjście do SCK na przedstawienie teatralne „Zemsta” – klasy 7 i 8 - 2019-11-05
15. Wyjście do SCK na przedstawienie „Pan Twardowski” – klasy 4, 5 i 6 - 2019-11-04
16. Szkoła pamięta - złożenie hołdu i czci osobom zasłużonym z regionu. Wyjście pod Pomnik Rodła i Głaz Pamięci – kasy 3a,3b, 7a,7b, 8e - 2019-10-31
17. Wyjazd integracyjny na film historyczny „Legiony” – klasy 7b, 8a, 8c, 8d – 14.10.2019
18. Udział uczniów z klas 7d, 8d, 8e w konkursie Żołnierze Września 1939 – październik 2019

19. Organizacja Dnia Papieskiego 21 października 2019 r., apel połączony z prezentacją nt. Jana Pawła II.
20. Organizacja Koncertu Pieśni Patriotycznych 11 listopada 2019 r.
21. Organizacja jasełek szkolnych 20 grudnia 2019 r
22. Szkolny Konkurs Ortograficzny, listopad 2019 r.
23. Przygotowanie ściennych gazetek tematycznych dot. F. Chopina, S. Moniuszki i Polskich Noblistów
24. Nagranie piosenki świątecznej z życzeniami dla mieszkańców Sztumu
25. Konkurs recytatorski „Ojczyzna słowem i muzyką malowana” dla klas IV-VI i VII- VIII
26. Cała Polska Czyta Dzieciom- akcja trwająca cały rok
27. Tydzień głośnego czytania - z powodu Covid 19 zastąpiony Konkursem afiszowym - Zgadnij, jaki to pisarz?
28. Dzień Języka Ojczystego- przygotowany przez wszystkich nauczycieli polonistów, realizacja na lekcjach j. polskiego
29. Apel z okazji uchwalenia Konstytucji 3 maja- z powodu Covid 19- zastąpiony prezentacją interaktywną oraz nagranyimi występami artystycznymi uczennic
30. Wielki Maraton Czytelniczy- udział w maratonie
31. Udział w projekcie realizowanym w ramach Programu Narodowego Centrum Kultury Bardzo Młoda Kultura 2019-2021 „Rycerskość w sieci”
32. Upamiętnienie 100 rocznicy urodzin Jana Pawła II- wykonanie i zamieszczenie na stronie szkoły prezentacji interaktywnej.
33. Udział reprezentacji szkoły - pocztu sztandarowego w obchodach świąt narodowych i rocznic.